

Golany

Revista de Sant Miquel de Campmajor

Núm. 14 - 2n semestre 2003 - Exemplar gratuït

50^è ANIVERSARI DE L'ESCOLA

Entrevista a la Maria Teresa Delgado

U.E. Sant Miquel: 25 anys Federats

Cases de la Vall: Can Rovira

Perforacions, Sondejors, Pous, Aigua descontaminada

Perforacions Pla de l'Estany, S.L.

*c/ Francesc Macià, 3-5, 1r. 4t.
Tel. i Fax 972 58 06 70
mòbils 629 033 053 - 687 415 103
17820 BANYOLES*

ESCORXADOR
Roca

SOCIETAT AGRÀRIA DE TRANSFORMACIÓ Núm. 1.739

c/ Prolongació carrer Tarragona, s/n. - Tel. 972 57 33 50 - Fax 972 57 46 61

17820 BANYOLES (Girona)

Sumari

- 3 **Editorial.**
- 4 **L'opinió del lector.**
- 5 **Els consells del Dr. Carreras.** Com cuidar els nostres ulls, *per F. Xavier Carreras.*
- 6 **Aplec de Santa Quitèria.**
- 9 **Conèixer la Vall.** Serra de la Cadamont, *per Josep Fort.*
- 12 **Gent de casa.** Entrevista a la Mª Teresa Delgado, *per Josep Estarriola.*
- 15 **Ensenyament.** 50è. aniversari de "La Roqueta", *per Josep Estarriola.*
- 16 **Esports.** Unió Esportiva Sant Miquel, 25 anys federats, *per Tomàs Camós.*
- 18 **Esports.** Fins sempre, *per Quimet Camós.*
- 19 **Fets i gent.** Pedro Antonio Martín, *per Josep Estarriola i Joan Fort.*
- 20 **Cases de la Vall de Campmajor.** Can Rovira, *per Marc Pluma.*
- 22 **Els mots encreuats de la Vall.** *per Marc Pluma.*
- 23 **Cuina de casa.** Conill a la vinagreta i flam d'ou, *per Montserrat Soldevila.*
- 24 **Notícies breus. Moviment demogràfic.** Telèfons i horaris.

Normes per a la publicació de cartes i articles

Golany agraeix les cartes i articles dels seus lectors, i escull amb preferència per a la seva inserció les cartes breus, d'unes 25 línies mecanografiades, i els articles d'unes 45. Tots hauran d'anar signats amb nom i cognoms, encara que si es desitja es publicaran amb pseudònim. L'únic responsable del seu contingut és l'autor. Els articles s'hauran de lliurar, a ser possible, junt amb el disquet d'ordinador.

Queda prohibida la reproducció total o parcial de la revista sense autorització prèvia de l'Ajuntament de Sant Miquel de Campmajor o els autors.

Golany

Redacció i publicitat: telèfon i fax 972.574.626
Edita: Ajuntament de Sant Miquel de Campmajor.
Elabora i coordina: Comissió de Cultura.
Compaginació i disseny:
Ramon Santacana i Josep Estarriola.
Imprès a: Impremta Palmada - Banyoles.
Tiratge: 400 exemplars.
Dipòsit legal: GI-033-97.
Portada: Els mestres portant el pastís.
Fotografia de Joan Fort.

Editorial

En els nostres dies és freqüent sentir a parlar, compartir o bé celebrar aniversaris. El dia que es compleixen anys, sigui algú, una entitat o un esdeveniment memorable és un fet important, digne de celebrar-ho juntament amb els familiars i companys i recordar junts el periple transcorregut.

A Sant Miquel també hem celebrat dos esdeveniments importants: per una banda els 50 anys de l'escola i per l'altra, els 25 anys federats de l'U.E. Sant Miquel. Els dos coincidint en aquest 2003.

En la commemoració de l'U.E. Sant Miquel, que es va celebrar el dia 20 de setembre, unes cent-cinquanta persones es van aplegar per participar en els actes programats. I dins aquesta celebració, també cal destacar un altre aniversari, el d'en Quimet Camós, pels seus 50 anys d'actuació com a jugador, tresorer i col·laborador i que ens deixa dins el futbol actiu. També hi afegim els prop de 20 anys d'en Ferran Darné com a jugador i que passa a entrenador. I per recordar, una extensa exposició de fotografies en el local del Sindicat, a càrrec d'en Tomàs Camós, mostrava la història del futbol a Sant Miquel des dels seus inicis fins a l'actualitat.

Més fotografies són les que es van poder veure el dia 12 d'octubre, en l'exposició que « La Roqueta » va organitzar en motiu de l'altre gran aniversari: els 50 anys de l'escola. Des de la celebració dels 1150 anys de Sant Martí de Campmajor, el novembre de 1994, no s'havia preparat la pista poliesportiva per acollir les 300 persones que hi van dinar i celebrar la diada amb nosaltres.

Precisament, en la portada d'aquest *Golany*, volem mostrar un dels moments més simbòlics i entranyables: els mestres portant el gran pastís d'aniversari fins a la taula presidencial on va ser tallat per l'actual director de l'escola, sr. Raimon Fuentes. En la fotografia, hàbilment cepsada per en Joan Fort, mostra tres dels mestres portant el pastís i que, a la vegada, simbolitzen tres dècades en la història d'aquests 50 anys: a l'esquerra tenim el sr. Narcís Planella, mestre dels anys 1963 al 65; al centre la Dolors Guix, mestra dels anys 1980 al 87 i finalment, a la dreta, la Paquita Badosa, mestra de l'any 2001 fins a l'actualitat. Una imatge que ben segur quedarà pel record.

Per molts anys!

Golany

CADA COSA AL SEU LLOC

Cada vegada que vaig al Collell, ahir en va ser una, un cop passada la Creu de Pedra i poc abans d'enfilar la pujada del santuari, em sento incòmode perquè, en ple territori del meu municipi d'origen, trobo plantat a la dreta un gran rètol amb la inscripció: TERME MUNICIPAL DE SANT FERRIOL. La incomoditat no me la produeix la inscripció, sinó el lloc on està plantat el rètol que la conté, perquè la realitat és que on comença el terme municipal dels nostres benvolguts veïns de Sant Ferriol, i per tant, on hauria d'estar l'indicador, és uns quants metres més enllà, concretament passada la cruïlla de la carretera del Torn amb la pujada del Collell. Segons la meua informació, que es pot constatar en documents oficials, la línia divisòria dels dos municipis l'estableix el torrent, sec la major part de l'any i cobert en aquest tram, que baixa dels camps d'esports del santuari, dits de Bellpuig, passa per sota l'antic jardí (avui pàrquing), pràcticament en la vertical d'on acaba l'obra nova de l'antic col·legi, passa pel subsòl del barranc i surt, a cel obert, a l'esquerra de la carretera que va al Torn. Aquesta divisòria també és el límit de les comarques del Pla de l'Estany i de la Garrotxa.

Imatge del lloc on està col·locat el rètol
(foto: Tomàs Camós)

Per allò que diem: « a cada ú el seu » o « al cèsar el que és del cèsar » i encara millor i més senzill, « **cada cosa al seu lloc** », jo demano a l'Ajuntament de Sant Miquel que, encara que no crec que sigui l'autor d'aquest error o lapsus, que algú hauria d'explicar, vetllant pels interessos del poble, hi doni solució. Em permeto suggerir-ne dues:

- a) Senzillament traslladar el rètol del lloc on ara es troba a uns quants metres més endavant, poc després de la cruïlla del Collell.
- b) Posar-se d'acord els dos ajuntaments afectats i conjuntament col·locar en aquest darrer lloc una doble retolació amb aquestes inscripcions: l'una **TERME MUNICIPAL DE SANT FERRIOL** i l'altra **TERME MUNICIPAL DE SANT MIQUEL DE CAMPMAYOR**, aquesta travessada diagonalment amb la franja roja reglamentària indicadora de final o acabament.

Vulgueu acceptar aquesta missiva amb l'esperit de col·laboració que l'ha motivada.

Salutacions

Tomàs Camós
10.03.2003

Aclariment de la redacció de Golany: aquesta carta ens fou entregada per en Tomàs Camós el passat 25 de març per publicar a la revista i per raons d'espai no es va poder incloure en el passat número 13.

Fusteria J. J. Pey

Fusteria i decoració
Equipaments comercials
Mobles a mida

Serralleria i tancaments d'alumini

Tel. 972 57 05 64 - Fax 972 57 05 64 - Ctra. Mieres, s/n. - 17820 BANYOLES (Girona)

Com cuidar els nostres ulls

(Vull dedicar aquest article a la gent de Sant Miquel de Campmajor que amb la coral passegen dignament el nom del poble a la vista de molts indrets de Catalunya.)

Com tenir cura dels nostres ulls

Els ulls són un òrgan complicat però molt interessant del cos humà. La vista és el principal sentit per percebre el món exterior i per això interessa conservar-la. Amb els anys pot tenir varies malalties que si no les detectem a temps poden afectar la visió i deixar-nos cecs. Veieu-ne unes quantes d'importantes.

Les cataractes. És quan la lent de l'ull, a través de la qual passen els raigs de llum, s'enterboleix, igual com un vidre desllustrat. Sol passar perquè les proteïnes transparents que formen la lent són atacades i assecades per problemes, ja sigui de l'edat o per tenir sucre, per exemple.

El glaucoma. Tot l'ull és com una pilota buida que es manté rodona per líquids a l'interior. Un d'aquests líquids, que s'està fent i desfent contínuament, pot ser que tingui dificultats per drenar, o bé se'n fa massa, i a les hores fa pressió dintre el globus de l'ull, com si estiguessin prement la pilota amb un dit, i això aixafa el nervi de l'ull podent deixar cec a qui ho pateix. La pressió d'aquest líquid es pot mesurar amb aparells diversos – diferent a mirar la pressió de la sang al braç-, sent convenient no confondre tenir pressió a l'ull amb tenir-la a la sang.

Retinopatia diabètica. Si la part anterior de l'ull, que és la que veiem, la de la "nina", és la que serveix perquè hi entri la llum, la paret del darrera de la pilota és la pantalla on aquesta llum es projecta i on les cèl·lules del nervi de l'ull veuen el que estem mirant; d'aquesta pantalla se'n diu retina. La retina està molt ben regada de sang perquè necessita molt d'oxigen, per això és plena de venetes i artèries. Venetes i artèries que en els malalts que tenen sucre es fan malbé amb facilitat, d'ací que la retinopatia diabètica sigui o hagi estat una causa important també de ceguesa.

Degeneració macular. En la pantalla de veure-hi, la retina, hi ha una part petita, que es diu màcula, on la visió és molt més aguda i precisa. Si es fa malbé precisament aquesta part, la visió en general perdrà molt. Hi ha malalties que poden atacar concretament en aquest punt, com són la hipertensió arterial, l'arteriosclerosi i fumar.

Com prevenir la pèrdua visual

Si volem que els nostres ulls durin per tota la vida el millor que podem fer és tenir-ne cura. Arreglar els mals fets serà més difícil i laboriós.

Alguns consells útils són els següents:

No miri mai directament fonts de llum intenses com el sol, llums potents, soldadura autògena, i altres. Pot deixar cremada la retina.

No fumi. El fum del cigarret porta substàncies tòxiques conegudes com radicals lliures dels que es sospita que poden agreujar o provocar cataractes, glaucoma i la degeneració de la màcula.

Seria interessant menjar substàncies de la naturalesa que porten ingredients antioxidants i que eliminen doncs aquests radicals lliures dolents. Una ben coneguda substància antioxidant i relacionada amb la vista és la vitamina A i els betacarotens continguts a les pastanagues. (Has vist mai cap conill amb ulleres?). Altres aliments interessants són el tomàquets, el meló, la carbassa, els espinacs, el bròquil i fruites, raïm, i vegetals en general.

Cuidar la pressió de la sang i ensems de la salut de les artèries revertirà en la salut de l'ull. No em cansaré de repetir que la pressió de la sang alta és un dels mals pitjors que ens pot passar com a malaltia crònica, així com tenir sucre. Benauradament tenen tractament, que tot i sacrificat, poden estalviar problemes, com el dels ulls.

F. Xavier Carreras de Cabrera

DISSABTE 17 DE MAIG

Per encetar el programa de Santa Quitèria comencem, com ja és habitual, pel concurs infantil i juvenil de pintura ràpida. Aquest any, en la 8ª edició, s'han presentat 35 participants; dotze, dels quals, són de Sant Miquel, catorze de Banyoles i els demés han vingut de Porqueres, Serinyà, Riudellots de la Creu, Centenys i Sant Ferriol. S'ha de dir que un any més es consolida l'èxit de participació i també la qualitat, imaginació i creativitat dels seus treballs. La categoria que ha assolit més participació ha estat la de nou a dotze anys, amb setze concursants, seguida de la de fins a cinc anys, amb onze concursants; i la que menys de tretze a setze anys, amb dos participants.

Tots han obtingut un diploma i una bossa amb obsequis en agraïment per la seva participació i, a més, un jurat degudament qualificat, ha cregut convenient atorgar els següents premis:

INFANTIL A (fins a 5 anys)

- 1 er. Premi: Jaume Plana
2 on. Premi: Maria Martí

Jaume Plana

INFANTIL C (de 9 a 12 anys)

- 1 er. Premi: Júlia Molins
2on. Premi: Lidia Abulí

Júlia Molins

JUVENILS D (de 13 a 16 anys)

- 1 er. Premi: Albert Roura
2 on. Premi: Alba Pedro

Albert Roura

INFANTIL B (de 6 a 8 anys)

- 1 er. Premi: Joana Plana
2 on. Premi: Mireia Abulí

Joana Plana

PREMI LOCAL Miquel Capdevila

Miquel Capdevila

(fotos: Josep Estarriola)

J. ESTARRIOLA, S.L.

AL SERVEI DE L'AGRICULTURA I LA RAMADERIA

Ctra, Camós, 16 - Tels. 972 57 05 67 - 972 57 08 77 - PORQUERES

Seguint l'ordre establert en el programa, també s'han atorgat els premis al 5è. concurs de Flors Silvestres de Sant Miquel. Si bé la participació, amb onze concursants, ha estat inferior a l'any anterior, la qualitat i originalitat dels centres presentats han posat el llistó molt alt als membres del jurat que, després de molt deliberar, ha cregut convenient atorgar per unanimitat els següents premis:

- 1 er. Premi: Carme Compte
 - 2 on. Premi: Mònica i Cristina
 - 3 er. Premi: Júlia Molins
- PREMI LOCAL: Magda Vilà

Un moment de l'entrega de premis del
5è. Concurs de Flors Silvestres
(foto: Ramon Santacana)

Felicitats als guanyadors i guanyadores dels dos concursos i també agrair a tots els que han participat i que en properes edicions poguem continuar amb la vostra presència.

Seguidament i en el mateix local del Sindicat es va presentar i inaugurar l'exposició de pintures a l'oli que sota el títol: «Paisatges» ens va dur l'artista banyolí Lluís Costa Caulas.

Per acabar de nutrir tots els múltiples actes del matí i, abans d'anar a dinar, es va servir un suculent pisolabis per a tots els allí presents.

Artesania Guardabosch

TALLER D'ESTAMPACIÓ, SERIGRAFIA I TAMPOGRAFIA **s.l.**

**Reclams Publicitaris: Camisetes, bolígrafs,
encenedors, gorres, bosses paper, rètols,
adhesius, fabricació de productes exclusius.**

PIMARC
PUBLICITATS

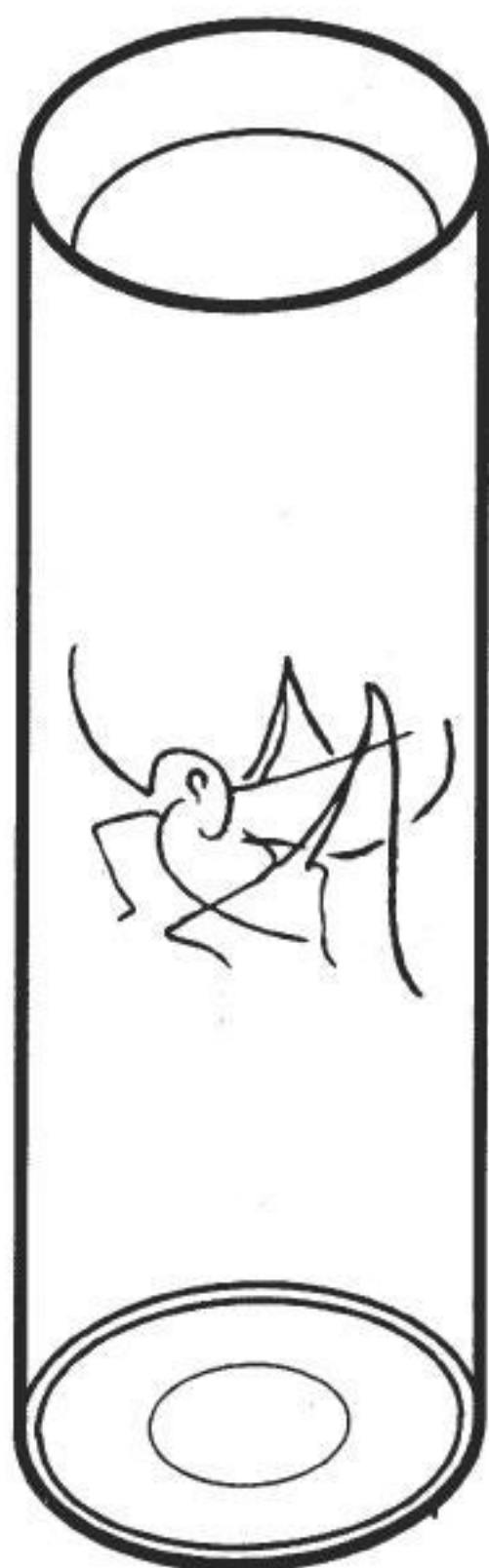
Tel. 972 574 610 Fax 972 576 071 E-mail: guardabosch@terra.es
c/ Pla de l'Estany, núm. 2 Porqueres (darrera Bombes Espa)

Preus especials per estudiants
Visiteu la nostra exposició

RENDIPORC - CAN SAGNARI

EXPLOTACIONS PORCINES

Tel. 972 58 03 11

Al costat de la carretera...

RESTAURANT CAN MET

Especialitats en:
CARNS a la BRASA i
CUINA CASOLANA

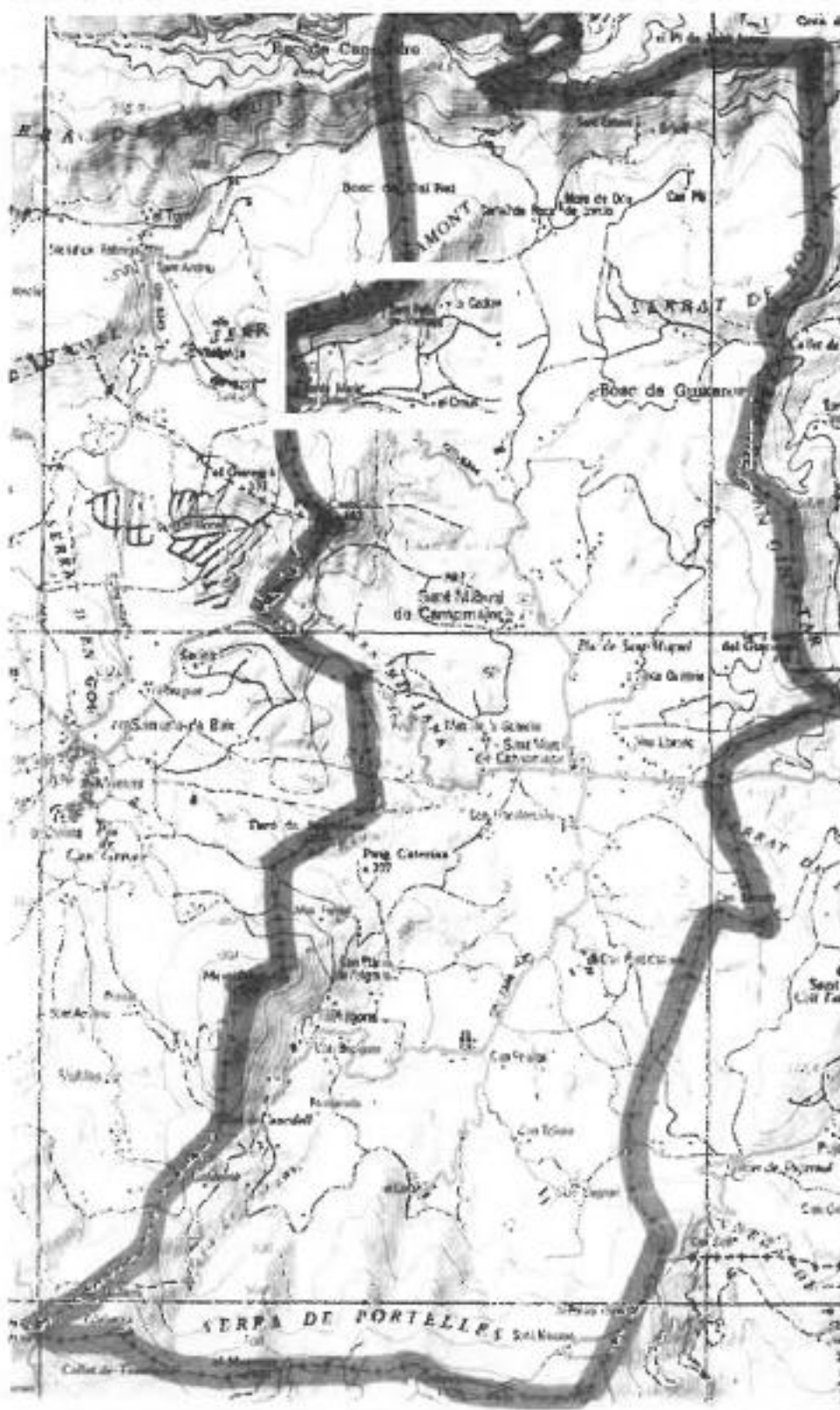
Sant Pere, s/n
tel 972 68 02 01
17830 MIERES

MONTERO

PERFUMERIES
LLORET DE MAR

DES DE 1857

Serra de la Cadamont

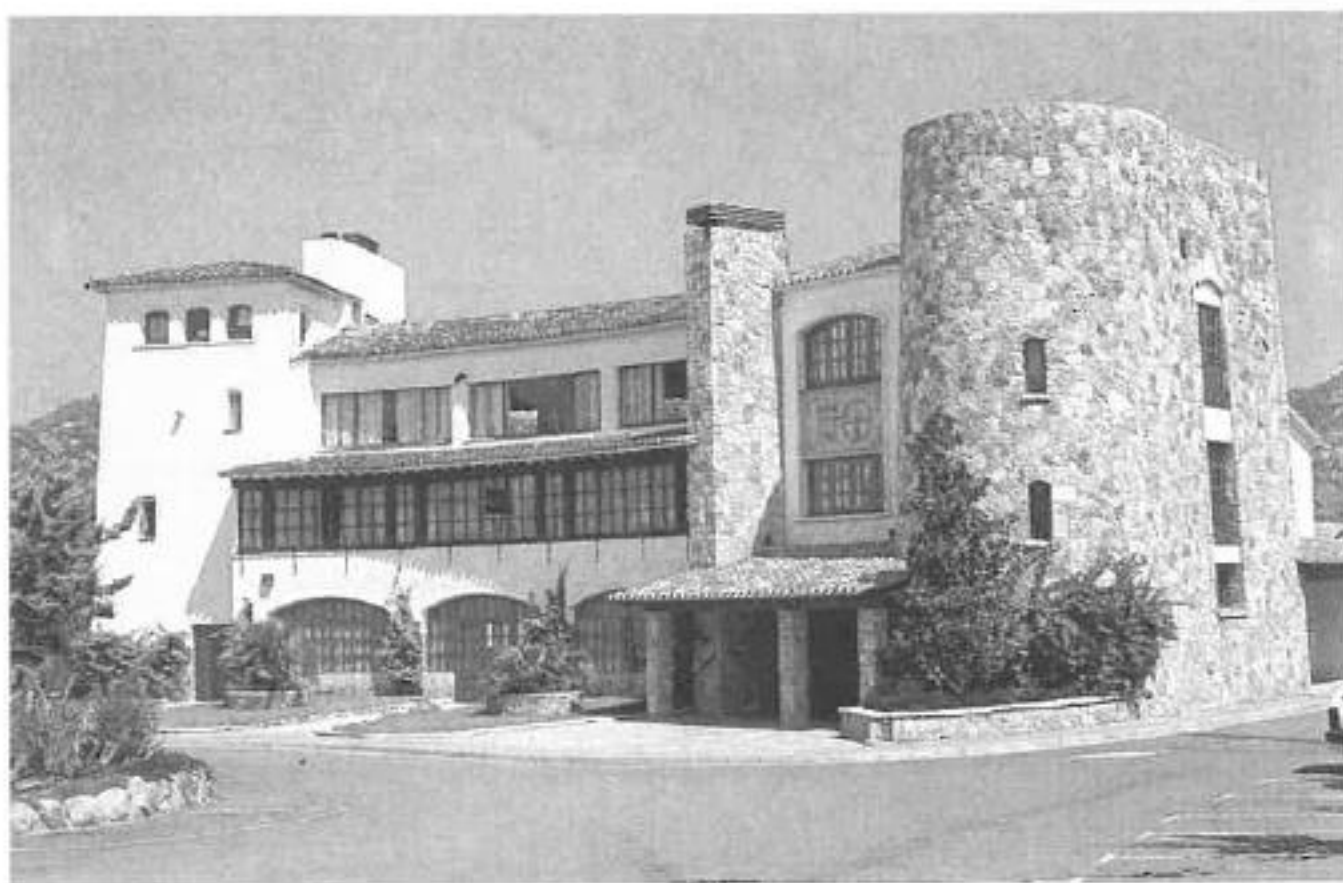
Pels voltants del Collell i Ventatjol

En aquest número donem un vol per la banda nord-oest de la vall de Campmajor. Començant pel sud de la Serra de la Cadamont, en acostarem fins els paratges del Collell per la carretera que uneix Sant Miquel i el Torn.

Fem constar que alguns d'aquests noms indiquen llocs que han pogut canviar amb el pas del temps, o han desaparegut. Com venim anunciant a cada número de Golany, ens cal l'ajuda de totes aquelles persones que, amb el seu record puguin aportar dades per anar completant la recerca. Moltes gràcies a tots aquells que fins ara han col·laborat.

**Dades recollides per Josep Fort i Olivella
Muntatge: Ramon Santacana**

Els mapes publicats en aquest article són propietat de l'Institut Cartogràfic de Catalunya.

Tenim diversos salons per a banquets i convencions fins a 400 persones i també reservats per a grups reduïts.

A l'estiu podran gaudir menjant a l'aire lliure, a la terrassa de la figuera.

Els aperitius de les celebracions se serveixen regularment en els jardins i a l'entorn de la piscina.

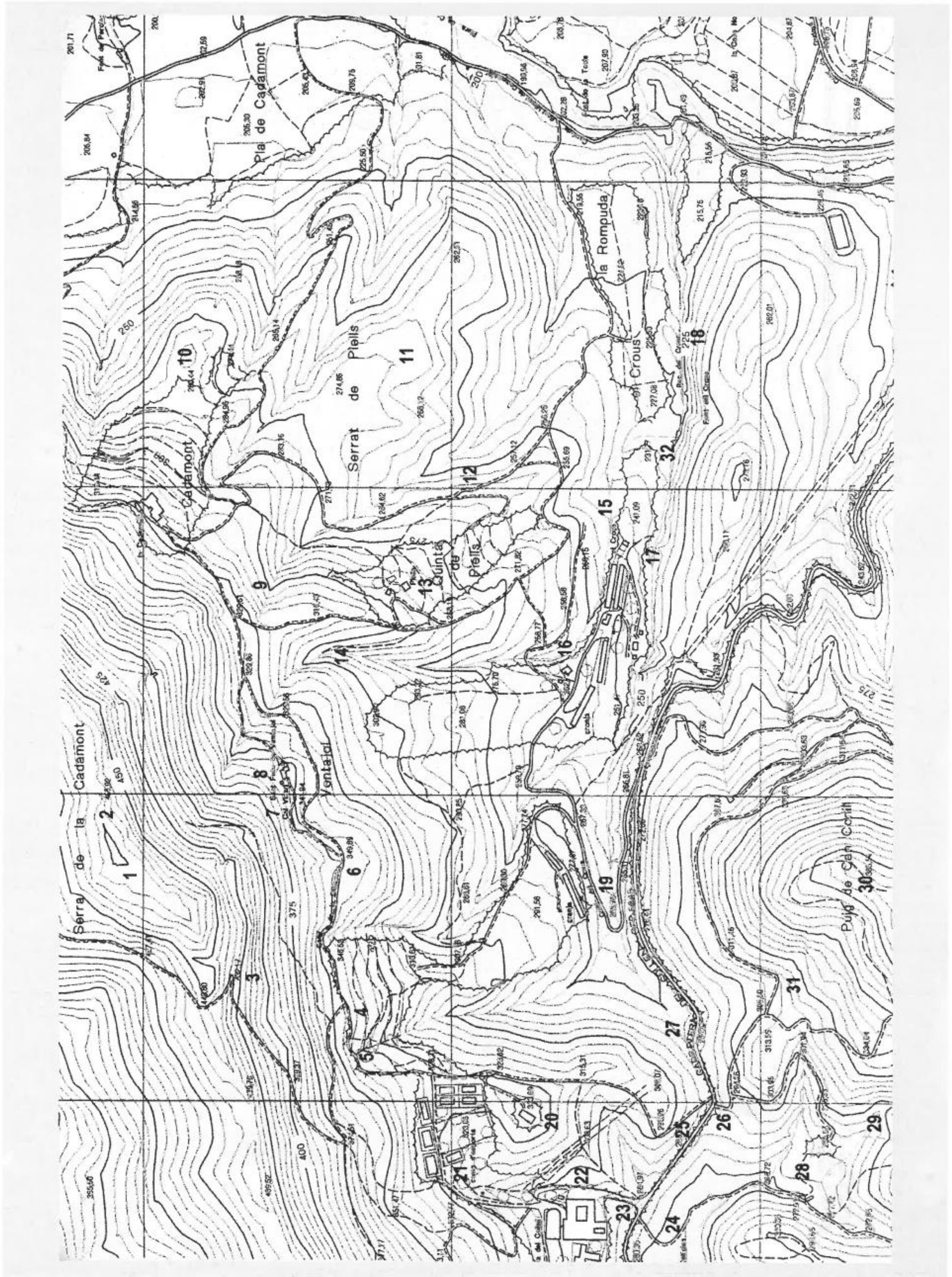
Restaurant

: El Trull :

Cala Canyelles

Tel. 972 36 49 28 - Fax 972 37 13 08
17310 LLORET DE MAR (Girona)

OBERT ELS 365 DIES DE L'ANY
VIVERS DE PEIX I MARISC
APARCAMENT PROPI

- 1- **Serra de la Cadamont** Serralada que va des del Collell fins al riu Ser.
- 2- **Cova del Collell** Situada en la part més alta de la serra de la Cadamont, i en un lloc que visualitza tota la vall de Campmajor. També anomenada cova de Ventatjol.
- 3- **Can Serra** Casa en runes situada en el caire de la serralada de la Cadamont, en la part que mira cap al Collell.
- 4- **Can Soler** Casa en runes, deshabitada des de la dècada dels 40.
- 5- **Font de Can Soler** Font que porta el nom de la casa on els seus estadants es proveïen de la seva aigua.
- 6- **Pla del Jouell** Esplanada situada en el trencant del camí que porta a Ventatjol.
- 7- **Cal Vicari** Casa en runes que es troba molt a prop de l'església de Ventatjol, el nom de la casa segurament ve donat perquè hi residia el vicari de la parròquia. També s'anomenava l'Estància.
- 8- **Sant Feliu de Ventatjol** Actualment ja no existeix, aquesta església era la parròquia del barri de Ventatjol.
- 9- **Els Bassals** Font situada per sota del camí que va de la Cadamont a els Piells.
- 10- **Turó de la Vinya** Antigament en aquest indret s'hi conreava la vinya.
- 11- **Serrat Llarg** Serrat situat entre la Cadamont i els Piells
- 12- **Plaça de les Balles** Esplanada on el dia de la festa de Ventatjol la gent hi ballava.
- 13- **Els Piells** Casa de segona residència.
- 14- **Font dels Piells** Situada en el clot a prop de la casa que agafa el seu nom.
- 15- **Font del Cisteller** Font situada en el clot entre els Piells i el Crous.
- 16- **El Crous** Casa que dona nom a una important explotació ramadera.
- 17- **Font del Crous** Font on la gent de la casa anaven a buscar aigua, està situada a prop del rec que porta el mateix nom.
- 18- **Rec del Crous** Rec situat entre la carretera del Collell i la casa del Crous.
- 19- **Font del Peó** Font situada en el racó del rec del Crous i que portava aquest nom en record d'un peó que feia el manteniment de la carretera del Collell.
- 20- **Bellpuig** Casa de segona residència, emplaçada en el turó situat entre els camps d'esports i el Collell.
- 21- **Font de Bellpuig** Font que donava l'aigua a la casa i que es trobava on avui hi ha construïda la piscina.
- 22- **Font del Centenari** Font construïda l'any de la celebració del centenari de l'aparició de la Verge del Collell, també es deia **font de la guilla** per l'animal que durant forces anys estigué engabiàt en aquest indret.
- 23- **Font dels enamorats** Font situada en la cruïlla de les carreteres del Collell i el Torn.
- 24- **Font del Gall** Situada per sota la carretera del Torn.
- 25- **Creu del Terme** Creu de pedra que assenyala l'entrada del terme de propietat del Santuari del Collell.
- 26- **Jardí de l'alemany** Jardí construït per Mn. Pius en memòria d'un ciutadà alemany que en temps de guerra va morir malalt en el Collell.
- 27- **Creu dels Caiguts** Creu emplaçada en el lloc on es procedí a l'afussellament de presos en la guerra civil.
- 28- **Les Delícies** Esplanada situada a la part obaga en front del Santuari.
- 29- **Font de les Delícies** Font emplaçada en el rec més a prop del prat del mateix nom.
- 30- **Puig de Can Cunill** Muntanya situada en el vessant sud; davant per davant del Collell i el Crous.
- 31- **Font de la Creu** Damunt de la Creu del Collell, en el camí que puja al Puig Castellar.
- 32- **La Bassa del Cànem** Bassa situada entre la font i el rec del Crous.

Mª Teresa Delgado Aldrich, mestra dels anys 1960 al 1967

El passat 12 d'octubre d'enguany es van celebrar, amb gran èxit de participació, els cinquanta anys ininterromputs de l'escola pública de Sant Miquel: « La Roqueta », tal com es va batejar l'any 1998. De la trentena de mestres que al llarg d'aquests anys han passat per l'escola, una vintena van venir a celebrar-ho amb nosaltres, essent la més veterana d'aquest grup, la Mª Teresa Delgado la qual no tant per la seva antiguitat sinó pels molts anys que va passar a l'escola de Sant Miquel, hem cregut oportú fer-li aquesta entrevista.

Començo preguntant: - Ens podria explicar una mica els seus orígens, on és nascuda,?

- Sóc nascuda a Granada, l'any 1937. El meu pare, natural de Granada, va venir a Girona l'any 1916. Aquí va conèixer la meua mare i l'any 1926 es van casar. El meu pare era químic i, més tard, la meua mare va tenir una merceria a Santa Eugènia. Es van traslladar a viure a Granada on va néixer el meu germà i sis anys més tard hi vaig néixer jo. Dos anys després vam anar a viure a Barcelona i uns mesos més tard fixem novament la residència a Girona, en el poble de Santa Eugènia, fins a l'actualitat en que hi continuo vivint.

- Per què va escollir la carrera de magisteri?

- No va ser per la meua pròpia voluntat, sinó per les circumstàncies d'aquell moment que em van portar a estudiar el magisteri de l'església. Jo volia fer filosofia, però el meu pare em va empenyer a estudiar magisteri. A més, en aquella època, per una noia, pràcticament no hi havia cap més altra opció d'estudiar una carrera a Girona.

- A on va començar a exercir?

- Vaig començar a Sant Feliu de Guíxols, en el col·legi de les Carmelites, l'any següent al de les Preses i el tercer any a El Rio (al costat mateix del Trueta de Girona), que era una escola pública de gent immigrant. L'any 1957 vaig guanyar les oposicions i em van destinar a Medinyà i el curs següent, 1959-60,

a Biert, sota Rocacorba. Va ser lo més terrible i horrorós que he viscut mai; tenia sis alumnes que els ensenyava a la rectoria, lloc on hi vaig viure tot aquell curs. Recordo que la paret del meu dormitori donava a la del cementiri i es podien veure les esqueletes, sort que en aquell any no hi van enterrar ningú. Començàvem les classes a les onze del matí, quan venien d'engegar el bestiar, portaven una *fiambrella* que, a l'hora de dinar, els hi escalfava i plegàvem a les quatre de la tarda.

- L'any següent, el 1960, va venir a les escoles de Sant Miquel, quin destí la portà al nostre poble?

- Segons la distància amb Girona i amb el dit mirant sobre el mapa vaig triar Sant Miquel, ja que podíem escollir el lloc on volíem anar, segons el llistat que ens donaven i per ordre de puntuació.

- Coneixia Sant Miquel, hi havia estat mai?

- No, mai havia estat a Sant Miquel, no el coneixia de res.

- Com va veure el poble que llavors comptava amb 626 habitants?

- Acostumada com estava amb Biert, per mi Sant Miquel em va semblar com arribar a Nova York, a més hi havien escoles noves

" Acostumada com estava amb Biert, per mi Sant Miquel em va semblar com arribar a Nova York "

i per tant en bones condicions.

- Quins mitjans feia servir per desplaçar-se?

- Tenia una motoreta Ossa, estil bicicleta, que en deia Osseta.

Mª Teresa Delgado en una foto recent.

Argenteria, 18
Cort Reial, 19

Llibreria Geli

CASA FUNDADA EL 1879

Tel. 972 20 17 90 - Fax 972 21 13 38
17004 GIRONA

Anar i venir de Girona m'era molt incòmode i vaig optar per treure'm el carnet de cotxe. Em vaig examinar i el 29.09.1960, per la festa de Sant Miquel, em van donar els carnets de cotxe i moto. Llavors vaig comprar un Biscuter color blau. Durant la setmana vivia a Cal Ferrer i el migdia de cada dissabte tornava a Girona. Recordo que quan sortia amb el Biscuter causava una gran espectació, doncs, en tot aquell rodal, només erem dues les dones que en portàvem: una mestra de Cornellà i jo.

Segons les dades a Sant Miquel, l'any 1961, només hi havien dos cotxes; el mitjà majoritari era el carro seguit de les bicicletes, mentre que de motos n'hi havien quaranta-tres.

-El va tenir molt de temps el Biscuter?

- Fins l'any 1964, en que vaig comprar un dos cavalls.

- Tornant a la docència, com va trobar la classe l'any que va venir?

- Vaig trobar una classe molt desorganitzada, eren trenta i poc més criatures; cada una feia una cosa diferent, escrivien malament, no havien fet caligrafia i els coneixements eren baixos.

- A quines edats s'anava a l'escola?

- Començaven als quatre o cinc anys fent pàrvuls, però l'escolaritat no era oficial fins als sis anys que es feia el primer grau, dos anys més tard el segon grau i amb el tercer arribaven als dotze anys d'edat, límit oficial d'ensenyança obligatòria. Al finalitzar en el tercer grau s'anaven a examinar a Banyoles. Després qui volia continuar amb el comerç o el batxillerat els hi donava facilitats.

- En la seva estada a les escoles de Sant Miquel, com a Escoles Nacionals, sempre ha vist dividida la classe dels nens amb la de les nenes?. Quines directrius hi havien establertes?

- Sempre em vaig fer càrrec de les nenes, quan més en vaig tenir van ser trenta-sis. Les vaig uniformar totes amb una bata,

ja que fins aleshores mai n'havien dut. Teníem el pati darrera l'escola on hi cultivàvem un petit jardí al voltant de cada arbre. Els nens tenien el pati davant de la mateixa escola; mai en cap moment es barrejaven, ni anant d'excursió. En arribar a l'escola entraven en fila i un cop a dins cantàvem l'himne: «Cara al sol». Això va ser els primers anys ja que els següents vaig voler prescindir tot i que corria el risc que en alguna de les inspeccions els hi fessin cantar.

- Quins horaris feien, els dissabtes també hi havia classe?

- De nou del matí fins a les dotze i de tres a cinc de la tarda. Cap a les sis anava a fer conferència a Can Planaferrana i altres vegades em quedava a corregir els treballs dels alumnes que Mn. Pere Casellas tenia al Col·lell. També feia conferència a l'escola i preparava les noies pel servei social, una espècie de formació femenina, que era obligada si es volia accedir a qualsevol permís

oficial. També impartia altres activitats com mecanografia i francès. Els dissabtes al matí escombràvem la classe i després el dedicàvem a explicar l'evangeli i resar el rosari.

- Quina assistència hi havia a classe?. Hi havia relació dels pares amb els mestres i viceversa?

- L'assistència a classe era total. No hi havia cap organització, ni associació de pares; venien només quan jo els demanava.

- En tota la història d'aquests cinquanta anys ha estat la mestra que ha compartit l'escola amb més mestres, en total set, que són els següents: Llorenç Masgrau, Miquel Camós, Maria Gifre, Narcís Planella, Gregori Amon, Joan Negre i Lluís Estany.

- No van aguantar per la seva provisionalitat. Cada any canviaven.

- Durant aquells anys que va estar a Sant Miquel, en els locals de la rectoria de Falgons, també s'impartien classes.....

- Sí, aquelles escoles tenien un règim especial, eren mixtes i el

La Mª Teresa Delgado, a primers dels anys 60, conduint el Biscuter.

CASAL SANT MIQUEL

En un bonic indret, tranquil i en plena natura del Pre-Pirineu, a la frontera entre la Garrotxa i el Pla de l'estany, us oferim unes instal·lacions idònies per a convivències, colònies, trobades de reflexió i estudi, estalges culturals..., com un servei obert a grups i responsables i exigents de totes les edats.

Per aclarir-vos qualsevol informació, podeu escriure'ns a:

CASAL SANT MIQUEL

17831 SANT MIQUEL DE CAMPMAYOR (Girona)

o bé telefonar-nos a: 972 57 03 76 - 972 57 19 11

La Quintana

Residència casa de pagès

Tel. 57 15 80

17831 SANT MIQUEL DE CAMPMAYOR

mestre era Mn. Pere Casellas. Es van interrompre quan Mn. Pere es va posar malalt i llavors els alumnes van baixar a estudiar a Sant Miquel. Quan es va curar de la greu malaltia va anar a donar les classes al Collell.

- Quina causa la va fer plegar de Sant Miquel?

- Quan va canviar la llei d'ensenyament obligatori fins als catorze anys. Llavors vaig anar-me a especialitzar per poder ensenyar dels dotze als catorze anys, juntament amb en Lluís Estany, el mestre que estava amb mí en la classe dels nens i de qui m'en recordo més. Per tant, del setembre de 1967 al juny de 1968, encara que consti en la llista oficial que exercíem de mestres a Sant Miquel, en realitat vam estar a Girona preparant-nos per poder impartir els cursos de setè i vuitè, en Lluís Estany en l'especialitat de ciències i jo en la de lletres. El curs següent vam anar tots dos a les escoles de Sant Gregori. M'hi vaig estar catorze anys. La meua primera incorporació a Sant Gregori va ser pàrvuls, en Lluís Estany ja va agafar el setè i vuitè. En anys posteriors i amb la incorporació de nous mestres, vaig poder agafar cursos més elevats. Vaig arribar a tenir seixanta alumnes i l'escola ja era mixta.

- I durant aquest període 1967-68, qui els van substituir a Sant Miquel?

- La Mª Angels Montada, que no consta en la llista oficial i del mestre, en Jesús Bello, que sí es troba en la llista.

Després de la Mª Angels Montada sabem que el següent curs, 1968-69 el van iniciar la Clàudia Palomo i en Felip Ponsatí, cadascun en les seves respectives aules. La Clàudia va estar deu anys a la nostra escola i de qui en parlarem en la propera

entrevista de Golany. Continuem amb la Mª Teresa Delgado i li pregunto: - on va anar després de la llarga temporada de Sant Gregori?

La mestra Mª Teresa Delgado amb les seves alumnes l'any 1962. Fila superior: Maria de Can Gifre, Maria de la Casica, Marina de Can Pardo, Mª Angels de Cal Guardabosch, Rossita del Pou, Pilar de la Quintana, Montse de Can Bosc. Fila central: Roser de Can Planaferrana, Carmen de Can Cargol, Fina de Can Reig (El Pou), Dolors de la Guàrdia, Carmen de Ca la Rossa, Montse de Can Plana, Maria de la Casanova, Mª Angels de Can Brugada, Carmen de Can Pau Torra. Fila inferior: Mercè de l'Am, Montse de Can Cargol, Isabel Ruiz, Dolors Ruiz (residien al pis de Cal Ferrer), Carmen de la Guàrdia, Dolors del Pou, Pilar de Cal Secretari, Mª Angels de la Caseta, Montse de la Casica, Maria de la Casanova (Falgons), Pilar de Can Barris.

- Vaig venir a Girona, era l'any 1981, i m'hi vaig estar disset anys, en el centre educatiu Cassià Costal (davant l'Hiperco), fins que em vaig jubilar als seixanta-dos anys.

- Ha trobat a faltar l'ensenyament i el contacte amb els escolars?

- No, no ho he trobat a faltar, abans hi havia un respecte cap al mestre i ara aquest respecte ha desaparegut.

- Què li va semblar la Festa del cinquantè aniversari de l'escola «La Roqueta» de Sant Miquel?

-Molt maca i molt entranyable.

Com tots els mestres que aquell dia ens van acompanyar,

agraïm la seva presència, així com la del Sr. Narcís Planella, mestre de Sant Miquel dels anys 1963-65, gran amic i que ens ha facilitat el contacte amb la nostra interlocutora. Gràcies també, Mª Teresa Delgado, per l'amabilitat que ens ha concedit a l'hora de fer aquesta entrevista i fins sempre.

Josep Estarriola i Borrell

(fotos: Mª Teresa Delgado i Joan Fort)

EGGAFIDOR
ARMERIA i ESPORTS

porta dels turers, 10 - Tel. 972 57 38 59 - 17820 banyoles

50è. ANIVERSARI DE L'ESCOLA « LA ROQUETA »

El 12 d'octubre d'enguany es van celebrar els 50 anys des de que es va inaugurar i, per tant, obrir per primera vegada la nova escola de Sant Miquel.

Tots els mestres reunits el dia de l'aniversari
(foto: Joan Fort)

Han estat 50 anys ininterromputs dels quals en podem estar ben orgullosos. Més de trenta mestres hi han passat al llarg d'aquest mig segle i diferents generacions d'alumnes han emplenat les seves classes. Amb el pas del temps, els canvis socials i també polítics han anat canviant l'estructura de l'escola i que també s'ha vist modificada pel nombre d'escolars: ha passat a tenir més de 50 alumnes, en la dècada dels 60, a 11 escolars que hi ha en l'actualitat.

Per tant, arribat el dia de l'aniversari, unes 300 persones van assistir a la celebració, anunciada amb temps suficient. Cap a les 11 h. del matí es van obrir les escoles perquè els primers visitants anessin contemplant l'exposició de fotografies que, de manera retrospectiva, mostrava l'evolució de l'escola de Sant Miquel al llarg d'aquest mig segle, així com alguns dels treballs realitzats en anys anteriors, l'evolució dels llibres, registres d'inspeccions efectuades, etc. Una exposició molt encertada, que permetia fer un recorregut en el temps i en el mateix edifici, on, molts dels visitants, hi van

aprendre a llegir i a escriure. A l'arribada de més gent es van reconèixer antics mestres i companys on les salutacions eren evidents. Cap a les dues, va arribar el delegat del govern de la Generalitat, Sr. Carles Llorens i, després de les corresponents salutacions, es va servir un gran dinar a l'aire lliure, en un dia meteorològicament molt generós.

Els 300 comensals, encapçalats per la taula presidencial,

van degustar una exquisida fideuà, seguida d'una sabrosa carn a la brasa, especialitat dels cuiners que tenim al nostre municipi, i tot regat amb bon vi i cava. El punt final de l'àpat el va donar el gran pastís d'aniversari, portat pels mestres dels diferents anys que han passat per l'escola, fins a la taula presidencial on va ser tallat pel seu actual director, el Sr. Raimon Fuentes. La mainada, va fer un muntatge al temps que entonava el cant d'aniversari. Ens trobàvem al cor de la celebració i l'ambient era festiu i cordial. A continuació l'alcalde, Sr. Josep Fort, va dirigir unes paraules, que van

anar seguides per les del director de l'escola, Sr. Raimon Fuentes, després per l'artista pintor Sr. Lluís Roura i pel delegat del govern de la Generalitat a Girona, Sr. Carles Llorens.

També es va convidar, tothom que volgués, a explicar i compartir vivències i anècdotes davant del públic.

L'antic alumne, dels anys 50, i conegut artista pintor, Sr. Lluís Roura, va obse-

L'exposició es va muntar en l'interior de l'escola
(foto: Josep Estarriola)

quiar, a tots els allí presents, una làmina amb la reproducció d'un paisatge característic de Sant Miquel, pintat expressament per a l'ocasió i que va signar i dedicar personalment a la gran majoria dels que li van demanar.

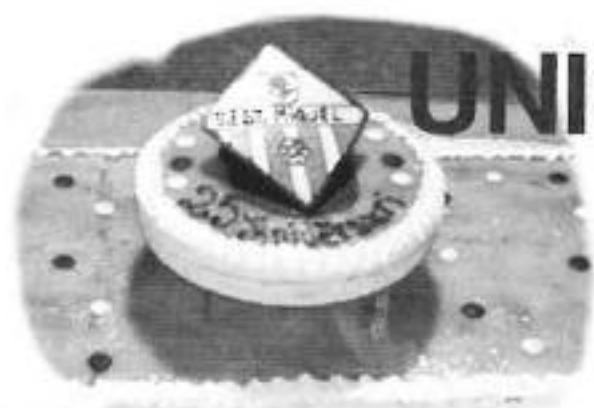
Un ball posava fi a la festa que no va acabar fins molt després de fer-se fosc, signe inequívoc que tothom s'hi trobava bé i que va ser una gran festa, una festa pel record.

I fins d'aquí a 50 anys!!!, o potser menys?

Aspecte que oferia la festa en el moment del dinar
(foto: Josep Estarriola)

Josep Estarriola i Borrell

UNIÓ ESPORTIVA SANT MIQUEL

25 ANYS FEDERATS

En la nostra societat és molt corrent celebrar els 25, els 50, els 100 i els... anys d'esdeveniments importants. Recentment a Sant Miquel n'hem tingut dues d'aquestes celebracions: el 25è aniversari d'estar federada la nostra Unió Esportiva i el 50è de la inauguració de l'escola Roqueta. Ara aquí comentarem la primera. La nostra entitat futbolística no podia deixar de recordar l'Assemblea General de Socis, celebrada el dia 23 de juliol de 1978, on es va acordar demanar la inscripció a la Federació Catalana de Futbol i poder participar en el Campionat Provincial d'Aficionats. Acceptades les dues peticions el nostre equip va quedar inscrit en el grup 23 de la Tercera Regional i el setembre següent, per primera vegada en la seva història, començava a jugar una lliga oficial. El primer partit que va ser contra el Aro el va guanyar per 2 a 1. Aquells històrics dies d'ara fa 25 anys s'han recordat en diverses ocasions durant l'estiu passat; però la commemoració oficial ha estat el dia 20 de setembre de 2003 amb aquests actes:

PARTIT DE RETROBAMENT

Un considerable nombre dels exjugadors que durant els darrers 25 anys han vestit els colors locals es van concentrar a les 4 de la tarda en el **camp municipal de futbol**. Va haver-hi emocions i alegria pel retrobament i també es respirava il·lusió per tornar a jugar amb els antics companys.

Els equips abans del partit

Es van organitzar els dos conjunts de l'amistós encontre que es va iniciar tot seguit, hi va participar una trentena llarga de *viejas glorias*. La finalitat per a alguns d'ells era comprovar com respondrien les cames, per a altres, un exercici de manteniment i, per a tots plegats, la satisfacció de contribuir a la celebració de la diada commemorativa.

Els més antics no van ocultar la sorpresa de trobar molt canviat el camp dels seus records, ara modernitzat i amb gespa. Va ser un partit típic dels que es juguen en aquestes ocasions quan els participants són veterans i alguns ja una mica allunyats del futbol; així i tot, no van faltar jugades de classe que van ser aplaudides pel públic al mateix temps que hi havia qui recordava l'estil personal dels seus jugadors preferits. La correcció va ser la norma d'actuació dels dos conjunts durant tot l'encontre, el resultat era cosa secundària.

EXPOSICIÓ DE LA HISTÒRIA DEL FUTBOL A SANT MIQUEL

Organitzada per en Tomàs Camós es van exposar fotografies i documents que integren el llibre del mateix nom, actualment pendent de ser editat; per tant, no es tractava d'una exposició que només contemplés el futbol dels darrers 25 anys, sinó que es referia a la presència del futbol en el nostre poble des de la primera pilota que van estrenar el avís quan jugaven en els prats, fins a la festa d'avui, passant pels cinc camps de futbol que successivament ha tingut el poble: **Cal Ferrer, El Molí, La**

Vista parcial de l'exposició

Casota i l'actual Municipal, més el de **Can Plana de Falgons**. Ens recordava els primers partits de futbol seriosos; les primeres samarretes que eren dels colors del Barça, substituïdes molt aviat per unes camises verdes confeccionades per la Pilar Darné; també hi figurava el primer document escrit sobre el nostre futbol; les primeres fotografies; els primers tornejos comarcals; el futbol a **Falgons** i el d'un **Sant Miquel B**, de nom **el Cosmos**. Dels 25 anys de futbol federat hi havia cròniques, les classificacions de cada temporada, gran quantitat de fotografies, llistes de directius i llistes de jugadors amb particular referència als nadius que han

Cartell de l'exposició

destacat en el futbol d'altres categories com és el cas d'en Jaume Tubert que, fa anys, va jugar en un equip de Primera Divisió. Els participants en el partit commemoratiu van ser dels primers visitants i van seguir gran nombre de veïns i forasters.

La mostra es va allargar fins el dia 29, festa major de Sant Miquel i també diada de moltes visites. Les fotografies dels jugadors van ser objecte d'especial atenció per part dels menuts i de les mamàs per

recordar o veure com era el papa quan era jove.

SOPAR DE GERMANOR

Unes cent cinquanta persones es van reunir al vespre per l'esplèndid sopar de germanor compost per quatre plats ben regats amb bons sucus de la vinya. L'equip de cuina, integrat per en Vicenç

L'equip de cuina

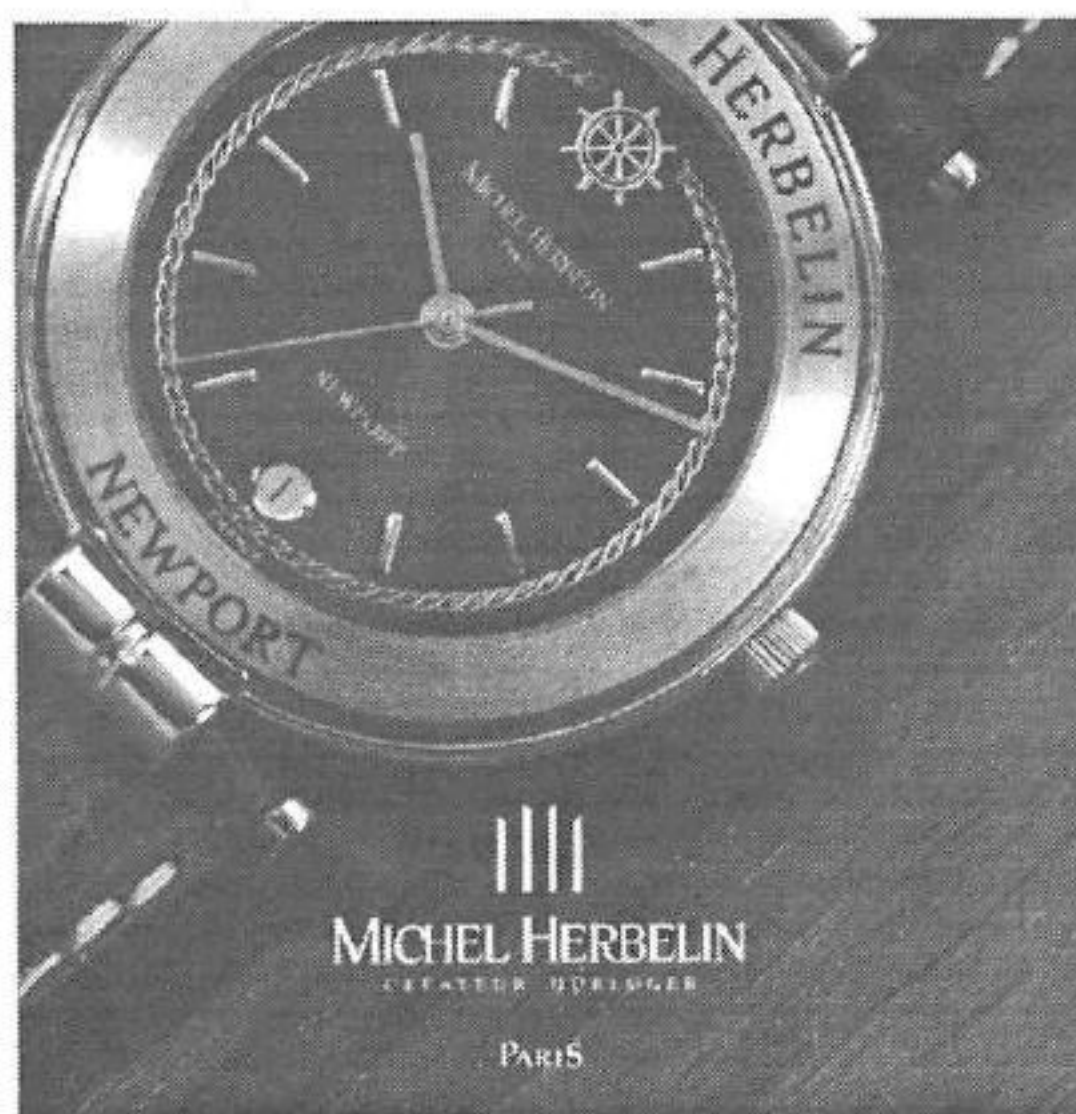
Casals i en Josep Grabolosa, van estar en el seu punt; l'equip de servei, del qual no direm els noms perquè de ben segur ens oblidaríem d'algun, van actuar com a professionals: puntuals, amables i servicials. Els comensals que van acudir amb la gana posada van tenir ocasió de sortir satisfets. En la sobretaula Antoni Bayó, delegat territorial de la Federació Catalana de Futbol va felicitar la Unió Esportiva Sant Miquel per la festa que celebràvem i va entregar una placa commemorativa al nostre president manifestant que l'oferia a l'entitat i a tot el poble de Sant Miquel.

En Joan Batlle va agrair la deferència, va felicitar al protagonistes i també va agrair la presència de tots els assistents. Els dos parlaments van ser molt aplaudits. En Josep Fort, vestit de futbolista, i no sé si en representació d'aquests, de la junta o com alcalde, va entrevistar alguns jugadors antics, col·laboradors també antics i l'organitzador de l'exposició. Les contestacions, amanides amb algunes ocurrencies eren aplaudides i celebrades pel públic. L'entrevistador va entregar premis a la veterania: a Joaquim Camós pels seus 50 anys d'actuació com a jugador, tresorer i col·laborador; a Joan Batlle pels seus 27 anys de president i a Ferran Darné que després de prop de 20 anys de futbol actiu, passa a entrenador. La música i el ball van clausurar la jornada.

En conjunt una completa, bonica i alegre commemoració de les noces d'argent del futbol oficial d'un poble modest, que s'ha hagut de mesurar amb altres més grans i que en cap temporada ha acabat entre els tres darrers classificats, sí ha obtingut un subcampionat i en quatre lligues s'ha classificat en la tercera posició del seu grup.

Tomàs Camós

(fotos: Tomàs Camós i Josep Fort)

ÒPTICA - RELLOTGERIA

QUERA

Porta Turers, 5 - Tel. 57 02 87 - 17820 BANYOLES

FINS SEMPRE

A totes les juntes directives, futbolistes, entrenadors, col.laboradors i socis de la U. E. Sant Miquel de Campmajor.

Amics,

fa 50 anys que vaig començar a jugar a futbol a Sant Miquel amb una samarreta dels colors del Barça. Dos anys després de començar, a més de jugar, em vaig fer càrrec de la tresoreria, que he portat fins ara. Amb un grup de companys (en Pepet Fusté, en Tomàs Camós, etc.), presidits per en Lluís Puigdevall Barney de Can Prat i amb els mitjans i possibilitats de llavors (que eren molt escassos), vam fer una bonica campanya al camp del Molí.

Després d'un parèntesi sense futbol, va començar l'etapa del camp de la Casota. Aquest cop, des del meu càrrec de tresorer amb en Joan Moradell i Pont com a President, vaig col.laborar amb els altres companys en diferents tasques que van fer possible avançar i aconseguir una bona marxa de la nostra Unió Esportiva. Tot i que ja era una mica gran, encara vaig jugar alguns partits.

El 1976 va entrar de president en Joan Batlle i Saubí. L'any 1978 amb la inauguració del camp de l'Hostal, va començar l'època actual i vam ingressar a la Federació Catalana de Futbol, en la qual ja portem 25 temporades. Una llarga etapa on mai ha faltat un bon equip d'abnegats col.laboradors. He continuat com a tresorer i he treballat molt a gust en les tasques que he tingut encomanades. Com a jugador, de tant en tant, encara practico el futbol des de la secció de veterans. D'aquests 25 anys res no us puc explicar que vosaltres no conegueu tant bé com jo mateix.

Com a resum final diré que han estat cinquanta anys de la meua vida, durant els quals no he deixat de col.laborar amb el futbol local; que he passat molt bons moments (a part d'algun de dolent com una fractura de braç amb seqüeles), que m'han permès relacionar-me amb molta gent. Em considero amic de tots i desitjaria que vosaltres penséssiu el mateix de mi.

No m'agradaria acabar sense agrair a tothom l'entrega de la placa que se'm va fer el passat dia 20 de setembre (dia que vam celebrar el 25è. aniversari de ser federats i de l'exposició de la Història del futbol local) de mans de l'alcalde Josep Fort, en nom de la Unió Esportiva de St. Miquel de Campmajor.

Entre tots hem forjat una bona amistat que espero que continuï i és per això que us dic amb paraules majúscules:

VISCA EL SANT MIQUEL!!!

Quimet Camós i Ramió
Octubre 2003

En Quimet Camós en una fotografia recent

Pont de Pedra, 3

Tel. 972 211 211

G I R O N A

Pedro Antonio Martín, l'escultor senzill

A punt de complir els 80 anys, aquest home nascut a las Salinas de Añana (Àlaba) i establert des de l'any 1947 a Meliana porta el seu saber fer amb gran humilitat, tot i deixant al seu darrera una trajectòria important, i que encara no ho és més perquè, per poder viure, ha hagut de fer altres feines en detriment de la seva gran passió que és l'escultura.

A Sant Miquel tenim un bon grapat d'obres seves, començant pel Sant Crist de fusta de l'església de Falgons; seguint pels escuts de les cadires, la caixa del rellotge i un retrat de l'Isidre en la llinda d'una finestra de can Batlle de la Roqueta, i per acabar els baixos relleus sobre fusta que es van fer en motiu del l'aniversari de casament d'en Pepet de cal Fuster i la Rossita i també de Mn. Joan Prat en les seves noces sacerdotals.

Per això vam voler anar a parlar amb ell, per conèixer que s'amaga darrera aquesta gran persona i artista. Vam descobrir que primer de tot hi ha un artista nat, després d'un bon aprenentatge de l'ofici a l'Escola de Belles Arts de Girona amb en Ramon Carrera, germà de Mn. Jordi Carrera, i en un taller d'escultors de Barcelona, i finalment moltes hores de treball a soles amb el fang, el guix, la pedra, el bronze o la fusta.

Ens comenta que al País Basc hi ha més tradició d'escultors que aquí a Catalunya. A Girona hi ha molt poca gent que realment sàpiga l'ofici d'escultor, perquè cal saber unes tècniques que no s'aprenen fàcilment, i es mostra força escèptic sobre bona part de l'escultura que es fa actualment.

Per paradoxes del destí resulta que va acabar la mili al Pla de Martís, els anys 1943 - 44, en uns barracons que hi eren per al camp d'aviació que hi havia des del temps de la guerra civil. Va conèixer a la Pilar Vergés i Badosa, amb la que més tard s'hi va casar i establir en aquest indret tranquil, on tan sols fa poc temps que han descobert que tenen per veí un gran artista.

Precisament, a l'arribar, ens mostra amb goig l'àlbum de fotos de la inauguració l'any passat del monument als donants de sang que es va aixecar a la plaça dels Països Catalans, a tocar l'escola Alzina Reclamadora de Fontcoberta, i que a més ens l'ensenya al natural, i ens explica que va voler representar amb gran claredat, sobre la dura pedra, un cor obert per dins i una noia que dona sang, símbol de la vida.

La seva senyora també ens ensenya en un àlbum la reproducció que va fer de la Mare de Déu de la Font, i un Sant Crist de fusta.

Pedro Antonio Martín al costat de l'escultura als donants de sang
(foto: Joan Fort)

Durant 15 anys va alternar la feina de can Molforts amb la realització d'imatges de fusta per a diverses persones conegudes de Banyoles i escuts de Sant Jordi. Llavors va treballar 15 anys més als mobles Font, prop de Pont Xetmar, on decorava els plafons dels armaris i altres elements, sempre amb idees pròpies, mai copiant altres models. Ho va deixar uns dos anys per treballar amb un restaurador, però hi va tornar fins a la jubilació.

Precisament a casa seva té un armari decorat per ell mateix, un rellotge de caixa molt ben treballat, una caixa amb la reproducció de l'església de Porqueres i una Verge amb el Nen Jesús preciosa, realitzada amb alabastre de Beuda, feta quan només tenia uns 30 anys i que ens recorda les magnífiques imatges gòtiques de Besalú, Banyoles, Sant Daniel o Girona.

També ens comenta que va conèixer a l'Isidre Batlle a través d'uns seus parents, i a Mn. Pius Masvidal a través de l'Isidre,

i que li agradaria poder fer alguna escultura en un lloc públic de Sant Miquel.

Finalment ens explica el procés de creació d'una escultura, que és força complex, i que no el fa a partir d'un dibuix sinó d'una idea que plasma primer en una figura de fang, i que després es converteix en guix, en bronze o en fusta. Ens comenta dues grans obres que ha realitzat, una per a Vitòria i l'altra per a Las Salinas de Añana, realitzada a can Batlle de la Roqueta, que representen respectivament el Poder, que és un home, atacat per tota mena d'animals, i unes dones que treballen la sal, que era la principal font de vida del poble.

Ens n'anem felicitant-lo per la feina feta i desitjant-li que en pugui fer molta més, en companyia de la seva esposa.

Joan Fort i Olivella
Josep Estarriola i Borrell

Fontcoberta, 17.03.2003

CAN ROVIRA

LA RESTAURACIÓ DIRIGIDA PEL PINTOR PIGEM AL 1916 VA DOTAR AQUESTA CASA D'UNA EXQUISIDA I VALUOSA DECORACIÓ MODERNISTA

Can Rovira és una casa excepcional. És una de les cases amb més tradició de la vall de Campmajor i està habitada per la mateixa família des de fa més de nou segles. Es conserven pergamins que testimonien l'origen del mas abans de l'any 1200.

Nombrosos personatges il·lustres han sortit d'aquesta família, com el sacerdot Francesc Rovira, que va ser cap de guerrillers en la guerra del Francès i va ser un militar destacat en el rescat del castell de Sant Ferran de Figueres, el 1811. Però Can Rovira destaca excepcionalment per la restauració modernista que es va fer al 1916. Va ser dirigida per Manuel Pigem, un pintor banyolí destacat que es va relacionar amb molts artistes com Santiago Rusiñol o Àngel Guimerà (a Can Rovira encara conserven un

poema escrit a mà firmat per Àngel Guimerà que el dramaturg podia haver deixat escrit en una visita a la casa; la família desconeix si és inèdit). La restauració va durar nou anys (1916-1925) i fou l'obra més completa de Pigem. Va ser impulsada per Elvira Aurich, que es va quedar a can Rovira com a usufructuària quan el seu home, Ramon Rovira, va morir. Elvira es va trobar amb una situació econòmica molt bona i va encarregar la restauració a Manuel Pigem. El pintor banyolí, que ja havia realitzat la decoració de Can Bulí i de Can Gelada, i sembla que en el seu viatge a París ja va iniciar-se en la pintura i decoració d'interiors, va executar a Can Rovira la seva obra més ambiciosa. Pigem, amb l'ajuda del seu nebot, el també pintor Manuel Pigem i Roset, va dissenyar o executar tota la decoració: es va canviar la teulada i es van fer dos terrats, amb una torre rematada amb merlets, que es van decorar a l'exterior amb la llavors recent tècnica gaudiniana del trencadís i collage multicolor; va fer pintures de sostres, pintures decoratives murals, on es combinen sanefes precioses i flors amb altres formes geomètriques i, fins i tot, detalls aleshores avantguardistes, lleugerament cubistes; també va crear vitralls excepcionals, làmpades, tapissos i va dissenyar mobiliari especialment per a la masia, que es va executar en l'ebenisteria de la família Pigem. El resultat és excepcional. La decoració és exquisida, molt detallista, d'una sensibilitat extrema. En una zona com la del Pla de l'Estany on no abunden les construccions modernistes, Can Rovira té un valor extraordinari.

Imatge de la façana principal de Can Rovira

L'origen de la família està documentat des del segle XII. En un pergami de l'any 1218 consta l'annexió del Mas Terrats a Can Rovira pel casament de Maria de Terrats amb Pere Rovira. Per tant, el cognom Rovira, que significa roureda, té més de 800

anys d'història. Ramon de Rovira, el pare de Pere, que firma el document d'annexió, és el primer membre de la nissaga que està documentat històricament. Des de llavors, nombrosos pergamins de l'any 1218 consta l'annexió del Mas Terrats a Can Rovira pel casament de Maria de Terrats amb Pere Rovira. Per tant, el cognom Rovira, que significa roureda, té més de 800 anys d'història. Ramon de Rovira, el pare de Pere, que firma el document d'annexió, és el primer

membre de la nissaga que està documentat històricament. Des de llavors, nombrosos personatges il·lustres han sortit d'aquesta família. Han abundat els qui han dedicat la seva vida a l'església. En la generació del doctor Francesc Rovira, per exemple, dels dotze germans que eren, sis van ser religiosos. El doctor Rovira és el personatge més destacat que ha donat la família (surten en una edició antiga d'una enciclopèdia catalana de l'editorial Salvat, i Josep Pla li dedica una part del seu llibre *Un petit món del Pirineu* quan parla de la vall de Campmajor). Fruit d'aquesta tradició eclesiàstica, can Rovira ha anat acumulant una gran quantitat de llibres antics de teologia (alguns escrits per membres erudits de la família) que formen una biblioteca religiosa d'una gran importància, amb més d'un miler de volums. Mossèn Constants, historiador banyolí que coneixia Joaquina Rovira, va estudiar molts anys aquests toms. Hi ha pergamins del segle XII i volums religiosos del XVI. Un estudi d'un pergami del segle XII que va sortir de can Rovira i ara es troba a l'arxiu històric de Banyoles, explica que aquest pergami podria ser el document més antic que explica la presència i la devoció de Sant Jordi a Catalunya.

La família Rovira habita aquesta casa des del segle XII. Es conserven pergamins d'aquest segle que citen el mas i els primers membres de la família que estan documentats. Després hi ha un període del qual hi ha poca documentació, però a partir del segle XVII s'ha pogut confeccionar tot l'arbre genealògic de la

família. Elvira Aurich, que va impulsar a principi del segle vint la restauració modernista de la casa, va tenir dues filles. La pubilla, Joaquina, es va quedar al mas i després de casar-se amb el fadrí del Serrat de la Pinya va tenir vuit fills, que van passar a dir-se Rovira de segon cognom (el primer és Plana). Joaquina explicava que deixaria la casa a la filla que es casés amb algú que es digués Rovira perquè no es perdés el cognom. Però el designis de Joaquina no es van complir i ara corre el perill de perdre's després de 800 anys d'història. Joaquina es va plantejar ajuntar el dos cognoms i convertir-los en un de sol per poder mantenir d'aquesta manera legalment el cognom Rovira, però finalment no ho va fer.

Vista parcial de la part posterior

Esteve Plana Rovira es va quedar a la casa pairal tot i que és el setè dels vuit fills de Joaquina. L'hereu, Joan, es va quedar el Serrat de la Pinya; el segon, Bartomeu, es va quedar les cases de Mieres la Cadamont, la Ribereta, la Muntada i can Nofre; el tercer, Josep, és mecànic i viu a Arenys de Munt; la Maria Dolors donava classes de música; el cinquè és Mossèn Jordi, i la sisena és la Roser. L'única germana més petita de l'Esteve és Maria Àngels. D'aquesta manera Esteve Plana ha viscut tota la vida a can Rovira i és un personatge destacat de Sant Miquel de Campmajor, ja que va ser el primer alcalde de la democràcia després de la dictadura de Franco i es va mantenir al capdavant de l'ajuntament des de l'any 1977 fins el 1995. L'any 1967 es va casar amb Maria, de les Preses; han tingut quatre fills: en Bosco, que viu a Centenys, en Quim, que és a Sant Ferriol, en Ramon, que viu a Can Rovira, però s'està arreglant Can Sagnari, i en Jordi, que viu en una casa de masovers de Can Rovira. Esteve Plana s'ha dedicat a

l'agricultura i la ramaderia, però ara ja no s'hi dedica plenament i l'únic bestiar que té és per a consum propi. El seu fill Ramon l'ajuda a menar alguns cultius, però una part de la terra està arrendada. La finca té unes 220 hectàrees de terreny, de les quals unes 120 corresponen a can Sagnari i un centenar, a can Rovira. També hi ha nombroses cases. Mas Puig i Lo Calvell eren dos masos que pertanyen a Can Sagnari. A can Rovira hi ha tres cases més de masovers. Can Conill i Pla de la Vinya també formen part del mas, però estan en ruïnes. La Borda del Bac, Mas Terrats i la Quintana de Mont són tres cases que estan documentades, però no se'n coneix la seva situació exacta.

Ara, la família Plana Rovira ha vist clar que una de les poques sortides que dona el camp per poder viure dignament és el

turisme. L'any 90 Esteve Plana i la seva dona van intentar obrir un càmping-masia, però no va acabar de tirar endavant. Ara, amb el seu fill Jordi i la dona d'aquest, Ester, han inaugurat aquest estiu el càmping *Vall de Campmajor* després de superar tot un munt de dificultats i permisos. I el resultat ha estat molt positiu. Tot i ser el primer any de funcionament, han tingut força gent i estan contents del rendiment. Confien que a mesura que corri la veu rebran més clients. La situació del càmping és immillorable (és a prop de can Rovira) i el paratge, molt agradable. Can Rovira mantindrà d'aquesta manera la importància que ha tingut des de sempre a Sant Miquel. La seva història i la restauració modernista executada per Manuel Pigem fan d'aquesta masia i el seu entorn un indret insòlit i encantador de la Vall de Campmajor.

Marc Pluma
(fotos: Marc Pluma)

HOME

PERRUQUERIES

TARRADAS - PUIG

— Hores convingudes —

DONA

Plaça Turers, 12 - Tel. 972 57 19 01 - 17820 BANYOLES

HORITZONTALS

1. Aquesta casa situada a la capçalera de la vall s'utilitza com a segona residència./ Servei Públic.
2. Passa per Sant Aniol, Sant Esteve, Sant Martí, Llorà i Sant Gregori i desemboca al Ter./ Passar la llengua.
3. Posarà l'abric./ Intenta igualar o superar algú en alguna cosa.
4. Relats, rondalles, escrits, novel·les.../ Al penat li agrada la foscor.
5. Al final de can Sitjà./ Terminació verbal./ Al revés, la Navratilova va ser la millor tennista durant molts anys.
6. Enfadareu, enutjareu, empipareu.../ Per acabar un bon cabrit.
7. Comença la setmana./ Propietari./ Hi viuen els militars.
8. Can Teixidor n'és un./ Déu egipci./ Al revés, la casa familiar on han viscut els avantpassats d'una persona.
9. Consonant./ En sentit contrari, la casa que es va edificar allà on hi havia cal Viu./ Per començar a aprendre l'abecedari./ Un.
10. La primera./ Fer piló./ El Ser s'ha desgavellat.
11. El de l'Arn n'és un, i el del Crous, un altre./ La companya d'ell./ Al revés, el Cor de la Ciutat n'és una.
12. Menjar al migdia a l'Hostal o a Cal Ferrer./ 50./ Ha fet mèrits al revés.
13. Aquest moneder no té principi ni final./ Inventar, suposar, fantasiar, projectar...
14. La via que no comença./ Al revés, declina, rebutja.../ També al revés, disparen les fletxes.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1														
2														
3														
4														
5														
6														
7														
8														
9														
10														
11														
12														
13														
14														

VERTICALS

1. Una de les masies amb més tradició de Falgons./ Aquesta altra casa també és a Falgons però està situada a la plana.
2. Es pot menjar al revés./ L'aixada n'és una.
3. Els cotxes i les persones hi circulen en sentit contrari als pobles i ciutats./ Al revés, denota continuïtat.
4. Sobirà d'un emirat./ Posar en una balança, al revés./ Al final de la baixada.
5. Privarem de veure./ El poble veí.
6. Dispara bales del revés./ Evita el silenci./ L'última.
7. Al revés, la casa familiar que ja hem definit en les horitzontals./ També al revés, té padrí.
8. 50./ Embarcació petita i allargada que navega en sentit contrari./ Onada. / Inicia el mètode.
9. Article./ Al revés, deixin les coses clares./ Per anar a Tarragona.
10. Espavilament, intel·ligència, lucidesa, rapidesa.../ Aquest ou surt a finals d'estiu i és molt apreciat.
11. A can Guerra en produeixen, al revés./ Corrua./ L'arc de Sant Martí.
12. Neta, clara, immaculada.../ De la riba.
13. Aquests soldats d'exagerat èxit literari i cinematogràfic transcorren, en part, a Sant Miquel de Campmajor./ A l'estany de Banyoles ho fan molt.
14. La casa del pont romànic./ Fa tapissos.

Marc Pluma

CONILL A LA VINAGRETA

Elaboració:

Es talla el conill a talls mitjans. Seguidament s'amaneixen amb sal i pebre i es disposen en una cassola on hi tirarem 1 vas petit d'oli d'oliva i 1/2 vas petit de vinagre. Ho preparem el dia abans.

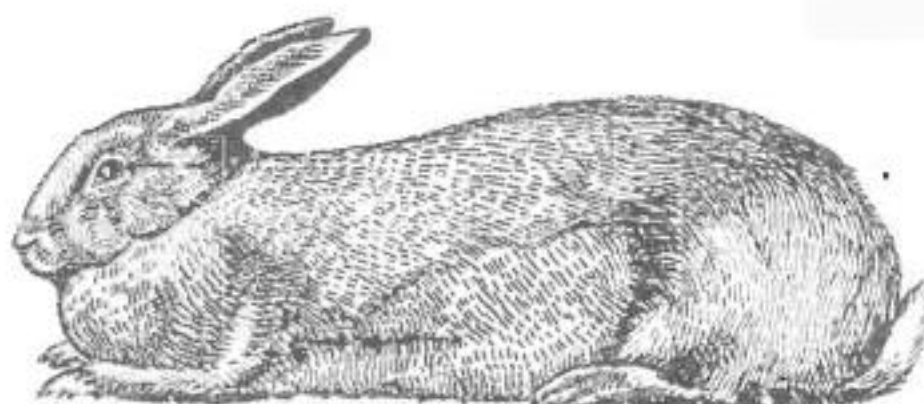
L'endemà agafem els talls de conill i els rostim en una paella amb oli. Un cop rostits els dipositem en una cassola juntament amb el suc del dia abans. Seguidament farem una salsa de ceba i tomata i en un morter una picada d'all i avellanes on hi tirarem un vas d'aigua. Ho tirem tot plegat a la cassola i ho deixem coure cap a una hora a foc lent.

Ingredients:

- 1 conill
- sal
- pebre
- 1 vas petit d'oli d'oliva
- 1/2 vas petit de vinagre

per la salsa:

- 1 ceba mitjana
- 1 tomata
- 7 ó 8 avellanes
- 6 ó 7 grans d'all

FLAM D'OU

Elaboració:

Agafem mig litre de llet i la bullim juntament amb una pela de llimona i una mica de canella. Es deixa bullir durant cinc minuts i es cola.

D'aquesta llet n'agafarem la mesura de quatre flameres on hi barrejarem quatre ous i quatre cullerades soperes de sucre i ho deixatarem amb una batedora o mini-pimer. Seguidament es crema sucre en una paella i es diposita en el fons de cada flamera; tot seguit s'emplenen i en una cassola es fan bullir a foc lent al bany-maria durant cinc minuts. Passat aquest temps es deixa reposar amb la cassola tapada. Amb aquesta quantitat en sortiran set flams.

Ingredients:

- 1/2 litre de llet
- 1 pela de llimona
- Una mica de canella
- 4 ous
- 4 cullerades soperes de sucre

Montserrat Soldevila i Pla

CURSOS PER A PROFESSIONALS

- Quiromassatge Terapèutic
- Osteopatia
- Digitopuntura
- Reflexologia podal
- Drenatge limfàtic
- Flors de Bach
- Shiatsu
- Naturopatia (medicina naturista)

SANANDA - ESCOLA DE SALUT
c/ Joan Maragall, 24, 1r. 1a.
17002 GIRONA - Tel. 972 205 321

VOLS TROBAR-TE MILLOR?

Teràpies per:

- Mal d'esquena, cap, cames.
- Millorar la circulació.
- Reduir l'estrès i el malestar general.

- * A Girona: dimecres i dijous.
- * A "La Fontanella" a convenir.

SANANDA - NATURA
"Mas La Fontanella" Falgons
Tel. 972 58 03 47

el Sindicat i les havaneres van ressonar com mai amb forts aplaudiments donant així el toc final a la Festa Major d'enguany.

Diumenge 12 d'octubre. 50è aniversari de l'escola. Es celebrà una gran festa, on els 300 assistents van poder gaudir d'una retrospectiva fotogràfica a les escoles i d'un suculent dinar a l'aire lliure acompanyats de molts dels mestres que al llarg d'aquest mig segle hi han passat i també acompanyats amb molts dels records que hi van viure.

Els Reis d'Orient el passat 5 de gener
(foto: Abel Ibàñez)

El poble de Sant Miquel vol tenir un record per en Carles Enric Civit de Ca l'Oliveras, que ens ha deixat recentment. Ell, juntament amb la seva família, va ser un dels impulsors de la cavalcada dels Reis d'Orient, participant-hi molt activament.

Sens cap mena de dubte, el trobarem a faltar.

Solucions als mots encreuats:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	P	E	R	E	C	O	L	L	E	L	L		S	P
2	L	L	E	M	E	N	A		L	L	E	P	A	R
3	A	B	R	I	G	A	R	A		E	M	U	L	A
4	N	A	R	R	A	C	I	O	N	S		R	A	T
5	T	J	A		R		A	N	I	T	R	A	M	
6	E	N	C	H	E	S	P	A	R	E	U	I		I
7	S	E		A	M	O		C	A	S	E	R	N	A
8		M	A	S		R	A		L	A	R	I	A	P
9	P		R	E	M	O	L	O	C		A	B		I
10	A		A	P	I	L	O	N	A	R		E	R	S
11	R	E	C		E	L	L	A		E	I	R	E	S
12	D	I	N	A	R		L		T	I	R	E	M	E
13	O	N	E	D	E		I	M	A	G	I	N	A	R
14	T	A		A	S	U	F	E	R		S	C	R	A

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

- **El 20 d'abril del 2003** a l'edat de 86 anys, va morir l'Angelina Sitjà i Monell. Va viure a cal Sabater i a can Teixidor.
- **El 2 de maig del 2003** a l'edat de 79 anys, va morir en Pere Vilarnau i Torrent. Era natural i resident de can Sitjar de Falgons.
- **El 9 de maig del 2003** va néixer l'Aida Simón i Frigola, filla d'en Josep Simón del Molí d'en Plana i la Marta Frigola.
- **El 14 de juny del 2003** a l'edat de 46 anys, va morir la Maria Ramió i Soldevila. Era natural del Molí d'en Pardo i vivia a Banyoles.
- **El 24 de juny del 2003** va néixer la Laura Camacho i Reinón, filla d'en Carles Camacho i la M^a del Carme Reinón del Truis.
- **El 24 de juny del 2003** va néixer l'Albert Montes i Sabater, fill d'en Marius Montes i l'Emma Sabater, de la Casa Nova de la Coromina.
- **El 31 d'agost del 2003** va néixer la Cristina Coromines i Puigdevall, filla d'en Josep Coromines, de can Bahí i la Lídia Puigdevall.
- **El 9 d'octubre del 2003** a l'edat de 56 anys, va morir en Carles Enric Civit i Prats. Encara que no vivia al poble, dirigia una explotació de cavalls a Can Oliveres.
- **L'11 d'octubre del 2003** es van casar en Josep Simón i Compte del Molí d'en Plana i la Marta Frigola i Casalí de Mieres. Viuran a Porqueres.

Telefons

Ajuntament	972.574.626
Ambulatori:	
- Banyoles	972.572.474
- Mieres	972.680.462
Ambulància	972.410.010
Creu Roja	972.572.450
Emergències	085 6 112
Escola	972.575.924
Mossos d'Esquadra	088
Hostal (tel. públic)	972.570.712

Horaris

Ajuntament:

Dilluns, dimarts, dijous i divendres, de 10 a 2. Dimecres tarda, de 5 a 2/4 de 8.

Metge:

Banyoles: dilluns, dimarts, dijous i divendres, de 2/4 de 9 a 11
Dimecres tarda, de 2/4 de 6 a 2/4 de 8.

Infermera:

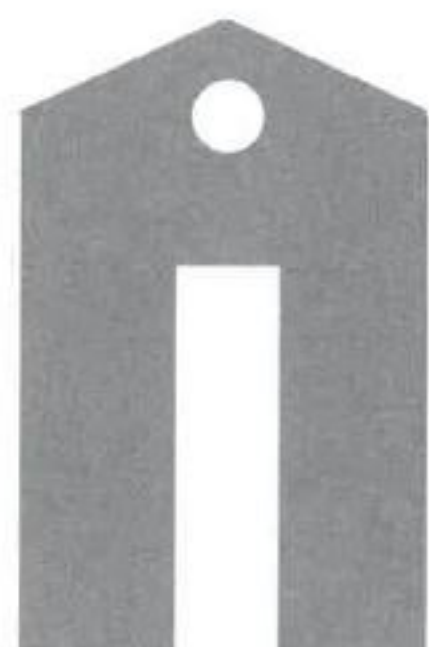
Sant Miquel: dimarts, de 2/4 de 12 a 2/4 d'1.

Missa, hivern:

Sant Miquel: dissabtes a 2/4 de 8 del vespre.
Falgons: l'últim dissabte de cada mes, a 2/4 de 8 del vespre.

TEISA:

Dimecres i dissabte, a les 8 i a la 1.

finques banyoles

pg. de la indústria, 32 baixos
tel. 972 57 52 02 - fax 972 57 54 53
finquesbanyoles@teleline.es
17820 banyoles

**condueix
i gaudeix**

Motor Banyoles, S.L.

c/ Sant Mèr, 28

17820 BANYOLES (Girona)

Telèfon 972 57 55 11

Fax 972 58 09 81